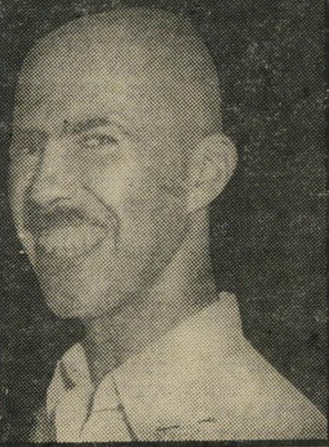

העובדים הזה

ריגול בצמרת
משערך הבטחון!

ר"ר ישראל בר נעצר בערשח הריגול החמורה ביותר מאז סוף המדינה

יועץ
ביג"י
נאשם
בריגול

שער ישראל בר

העובדים הזה

מאחורי הקלעים של פרשת
אהרון כהן

לעומ מה נבגש
עם הציאים שר
המעצמה הורדה?
*
מדוע הסתיר את
דבר הכישוח?
*
אלו איסמים
הורדמו בכיתו?

שער אהרון כהן

העובדים הזה

מה קרה
בכפר קאסם?

שער כפר קאסם

שלושה שערים שהתגברו על הצנזורה. הצנזור ניסה לטכס או למנוע את הפירסום, אך במקרים הללו, כמו ברבים אחרים — ללא הועיל.

ידעתי שהוא פטרוט נאמן, ציוני אדוק, והייתי בטוח לחלוטין שאין כל אפשרות שהוא אכן מרגל. (דעתי זו התאשרה לאחר מכן בבית-המישפט. בית-המישפט קבע כי „הדעת אינה סובלת“ את הרשעתו בריגול, אך אישר שהוא קיים מגע אסור עם סוכן זר. הייתי משוכנע אז, כשם שאני משוכנע כיום, שאהרונצ'יק קיים מגע זה בי-תמימות, אולי מתוך נאיביות יתרה — אך בוודאי לא בזדון.) המודיע סיפר לי כי הנהגת מפ"ם מהססת להתייבב לימינו של כהן, וכי יש סכנה שהוא יישאר נטוש וחסר-מגן. החלטתי באותו רגע ש„העולם הזה“ יפוצץ את הפרשה, ובכך ייצור את הלחץ הציבורי הדרוש כדי להיזיז את צמרת מפ"ם, שלא רחשה אהדה לאהרונצ'יק.

איי-הגשה, הייבתי אותו בהגשה לצנזורה מוקדמת של כל החומר המיועד לפרסום. אולם אותו יום התחכס לנו. בתוך כל החומר שהגיש השבועון לצנזורה הסתתרה ידיעה קטנה: „יש לצפות בקרוב להתנגחות בין-מפלגתית חמורה“. תחזית זו לא נקשרה בשום צורה במעצר כלשהו. בריגול או בבטחון — והיא אושרה. כך יכול היה העולם הזה לטעון כי היה הראשון שפירסם רמז על המעצר. ולמחרת, ב-4 בנובמבר, יצא העיתון האידי לעצטע נייעס בכותרת מנקרת עיניים: „זעזוע גדול בצמרת מפ"ם“. ובגוף הידיעה: מזה מספר ימים זועזעה צמרת מפ"ם בעקבות פרשה פוליטית נוראה בה מעורב במישרין חבר מרכז מפ"ם, איש קיבוץ. הפרשה עוררה רושם קשה בחוגים פוליטיים במדינה, כי המעורב בה ידוע כאזרח מקובל בחברה ואיש-אמונה של מפ"ם.

בכל זאת הופיעה החוברת. לטיף דורי ואורי סלע, שהפיצו את החוברת ברחוב, נלכדו על-ידי חולייה של „מנגנון-החושך“, שהיכתה אותם מכות נאמנות, לקחה את החוברות והשמידה אותן. הדפסתו את החוברת מחדש. נוסף על העדויות היא הכילה תגובות של נתן אלתרמן, אברהם שלונסקי, עמוס קינן, דן בן-אמוץ ועוד, נוסף על תגובתי שלי. עם הופעת החוברת הבינה הצנזורה כי אין עוד להשתק את הפרשה. היא נתנה היתר לפירסום. היא הופיעה על שער „העולם הזה“ (1001). יפה להיווכח כי ולטר בריאון עצמו מברך בדיעבד על פעולת „העולם הזה“, ומודה שהצלנו אותו מיסורי-מצמון קשים.

מסעם הקומוניסטים, והוא המציא אותן לאישי-ציבור שונים. קראתי את הדברים — והודעתי כפי שלא הודעתי מעולם. במילים פשוטות של נשים, גברים, ילדות וילדים, שנשארו בחיים מתחת לערימת הגוויות, תואר סיפור שכאילו נלקח מספר על פעולות האס-אס הנאצי. נשים, שחזרו עם ילדיהן מן העבודה, הועמדו בשורה ונקצרו בי-מקלעים, יחד עם הילדים. פישען היחיד היה שלא ידעו כלל שהוטל עוצר בכפרם. הן חזרו מן העבודה אחרי כניסת עוצר זה לתוקפו. ברגע שקראתי את הדברים, ידעתי כי חובתי המוחלטת היא להביא לפירסום הדברים. הייתי מוכן לסכן למען משימה זו את עצם קיום „העולם הזה“, שהרי למען משימה זו קיבלתי לידי את ה-שבועון המסויים. העתקנו את העדויות המחרדות, כל-שונן, בכתבה, והגשנו אותה לצנזורה. זו פסלה אותה. התייעצנו בינינו — אורי סלע, אלכס מסיס, שלום כהן, אלי תבור, עד כמה שאני זוכר — והחלטנו כי עלינו לסכן את עצמנו בהפרת-חוק חמורה, מבלי לערוב במישרין את השבועון. חיברנו חוברת, שבה נלקטו כל העדויות. באתי בדברים עם כמה אנשים הגונים במפ"ם — שימי חת פלאמן ואחרים. „העולם הזה“ תרם את הנייר, שהיה אז יקר-מציאות. מפ"ם תרמה את הדפוס שלה. אולם ברגע ה-אחרון הסתבר כי מפ"ם הפעילה צנזורה פרטית משלה וגיזה חלק מן החומר.

מאסרו של אהרון כהן

בדיעבד הגעתי למסקנה שאילו ביקש להרחיב להיתמם יכול היה לפרסם את הידיעה השנייה שלו בלי להגיש כלל לצנזורה והוא לא היה עובר בכך כל עבירה. ההוראה הכוללת שלי מנעה זאת. אולם במחיר של גילוי הסוד לכל הקשור בעי-תונות. מיד החלו עורכים לסלפן, בשאלות: מי זה אהרון כהן? על מה נאסר? דחיתי את כל שאלותיהם, אך לא עבר חצי יום והם הגיעו בעצמם אל התשובות. אך לפר-סמן — לא יכלו. פרט להעולם הזה. אותה תקופה הועמד השבועון „בפינה“. לאחר מקרים חוזרים ונשנים של עבירות צנזורה, בעיקר של

מעיר אורי אבנרי:

מודיע אלמוני — נדמה לי שהיה זה אמנון דורו, אז איש „למרחב“ — התקשר עימי וסיפר לי בהתרגשות כי אהרון כהן נעצר בעוון ריגול. עוד לפני שסיים את המישפט הפל-טני: „שטויות!“ הכרתי את אהרונצ'יק מזה שנים רבות, וראיתי בו את אחד מאבותי הרוחניים. אף שלא קיבלתי הרבה מדיעותיו — המארכיזים שלו, הערצתו את ברית-המועצות — הייתי תלמידו בכל הנוגע להבנת התנועה הלאומית הפלסטינית.

מרגל בר (עם ידידה) בצל פרשת איימן

כפי שמספר בריאון, כך בדיוק עשינו. בתחבולה הגנבנו מבעד לרשת הצנזורה ידיעה תמימה-כביכול, שפורסמה בהבלטה בראש המדור „תצפית“: „התנגשות הס-רת-תקדים צפויה בין מפ"אי ומפ"ם.“ (העולם הזה" 1101).

מאסרו של בר

כולם מבטיחים; יתר על כן, אחדים מהם אף מבקשים לדחות את הפרסום. לפחות לשבוע. לאחר כל המאמצים שעשתה ממשלת ישראל, אמרים הם, להעלות את משפט איימן אל כותרות העיתונים בעולם.

ההמונים צוכאים ברחוב דיונוגוף על מוכרי „העולם הזה“ עם הגילויים על בר בין גורדון ופרישמן